

arallegim

La batalla més nostàlgica: Robocop contra Terminator

ISRAEL PUNZANO

Els anys noranta són considerats per la crítica com la pitjor dècada dels còmics de superheroi, que es van convertir en moles de músculs que es dedicaven a esbatussar-se en una successió de vinyetes sense el més mínim argument. Els lectors, acostumats a la qualitat de l'època d'or dels anys vuitanta, els van abandonar en massa. Les excepcions d'aquest desastre són escasses, però n'hi ha alguna. És el cas d'un al·lucinant *crossover* entre dos dels personatges cinematogràfics de ciència-ficció més populars de tots els temps, Robocop i Terminator, a càrrec de dos mites comiquers: Frank Miller i Walter Simonson. El cibernètic justicier i el cibernètic psicòpata es van enfrontar en una sèrie limitada de només quatre números llançada l'any 1992 originalment als Estats Units per Dark Horse, reeditada recentment en un sol volum per la mateixa editorial i que ara publica aquí per primer cop Aleta Ediciones. Sens dubte, recuperar aquest títol va ser tot un encert de Dark Horse, perquè, a més d'oferir una bomba d'entreteniment –amb un bon guió i un dibuix excel·lent–, permet fer un viatge nostàlgic a l'adolescència... com a mínim per a la generació que es va quedar bocabadada als cinemes amb les aventures dels seus protagonistes. Sense més aspiracions, té la màgia del bon còmic de gènere. ♦♦

ROBOCOP VERSUS TERMINATOR
FRANK MILLER/
WALTER SIMONSON
ALETA EDICIONES
44 PÀG./15,95 €

RIA NOVOSTI ARCHIV / E. KOTLIAKOV

L'obra mestra d'Andrei Platónov

XÈNIA DYAKONOVA

Segons una biografia apòcrifa, William Shakespeare va començar la seva carrera com a palafrener a l'estable d'un teatre: quan els actors hi anaven a buscar els seus cavalls, els donava conversa, els sorprenia amb el seu enginy i es guanyava la seva simpatia, i així, a poc a poc, va anar pujant de categoria en el món teatral.

La trajectòria d'Andrei Platónov (1899-1951), considerat un dels prosistes més innovadors del segle XX, sembla una caricatura tèntrica d'aquesta llegenda. Va començar a escriure quan era jove i va aconseguir publicar aviat: uns llibres creats per a la glòria del règim de l'URSS, per algú que hi creia sense

reserves, li van portar la fama als anys trenta. Més tard, però, Platónov va viure un seguit de decepcions que li canviarien la vida: primer, l'empresonament del seu fill, acusat d'implicació en un complot antisoviètic; després, l'atac violent de la premsa contra el seu relat *El retorn*, publicat el 1946, just després de la guerra, en la qual Platónov havia participat com a corresponsal. En aquell relat hi descrivia amb massa cruïda, amb una manca massa evident de patriotisme, el desencant i l'alienació d'un soldat que torna a casa. A partir d'aquell moment, l'obra de Platónov va ser prohibida, i es va haver de guanyar la vida fent, entre altres coses, d'escombriaire. Diuen que netejava el terra al voltant de l'edifici de l'Associació d'Escriptors de Moscou, però els escriptors que entraven i sor-

LA RASA
ANDREI PLATÓNOV
EDICIONS DE 1984
TRADUCCIÓ DE MIQUEL CABAL
192 PÀG./18 €

tien no hi parlaven gaire: com a màxim, li demanaven foc.

Entre les novel·les de Platónov, potser la més trista i commovedora és *La rasa*, publicada pòstumament: primer a Londres, l'any 1969, i després, el 1987, a Moscou. És la història d'uns obrers que treballen en la construcció d'una casa "per a tots els proletaris", però no arriben mai més enllà dels fonaments; i també la d'una nena òrfena, la Nàstia, que no té casa i viu al mateix lloc on treballen aquests homes sorruts i fràgils alhora, que de mica en mica van perdent la fe en el que fan. També hi surt un ós que, sense trencar el teixit realista de la narració, fa de maller i, com a bon comunista, ajuda els homes amb qui conviu plàcidament a fer fora els kulaks.

El prodigi lingüístic de l'autor

El personatge més viu, però, i el més imprevisible, és la llengua d'Andrei Platónov, una llengua única, deliberadament incorrecta, angulosa i tautològica, que recull el titubeig de les converses quotidianes, les expressions populars, els tecnicismes propis de l'època i unes metàfores que fan pensar en la poesia expressionista.

Miquel Cabal la trasllada admirablement: "En Vósxev va caminar per la ciutat fins al capvespre, com si esperés el moment en què el món s'havia de tornar conegut per a tothom. [...] En la foscor del seu cos, va percebre un lloc silenciós on no hi havia res, però tampoc res no impedia que alguna cosa hi comencés. Passejava entre la gent com si visqués sense ser-hi, sentia la força creixent de la seva ment afligida i cada vegada s'aïllava més en l'estretor de la seva tristesa". També s'hi aïlla la petita Nàstia, a qui els obrers fan dos regals impagables: un taüt perquè l'utilitzi com a llit, i un altre perquè hi guardi les joguines. A *La rasa* no hi ha cap objecte que s'associï immediatament amb el seu ús habitual; en la llengua de Platónov, no hi ha cap paraula que s'uneixi automàticament amb el sentit d'una altra. L'escriptura d'Andrei Platónov recorda aquells somnis en què les coses i els noms no encaixen, o encaixen d'una forma diferent, i ens omplen de perplexitat i nostàlgia indefinida. ♦♦

Il·luminant el que es guanya amb la pèrdua

VÍCTOR OBIOLS

Hem d'agradir infinitament a Jesús Aumatell, l'editor d'Emboscall, que hagi pres la decisió transcendental de publicar aquesta "obra pòstuma". En Pep Rosanes-Creus, fidel al seu humor càustic, ha volgut expressar així la seva "jubilació" de l'escriptura poètica. Aquests *Cants inespírituals* els va escriure quan estava en actiu. Considera que el personatge que va fer aquesta obra ja no és ell, tot i que se li assembla bastant. De fet, és una gran poesia de testimoni, potser de les més punyents i intenses que s'hagin escrit mai en català modern. Sense concessions, seria la divisa. El mateix Aumatell,

un dels seus millors hermenutes, ha deixat escrit: "A primer cop d'ull la poesia de Pep Rosanes pot semblar senzilla i de fàcil accés, [tanmateix] es tracta d'una obra summa elaborada, en què els poemes admeten sempre diversos nivells de lectura i estableixen, dins de cada llibre i en el conjunt de l'obra, recurrències temàtiques i formals que obliguen el lector atent a replantejar-se'n constantment la significació".

L'escriptura com a logoteràpia, però amb un tremp i una urgència del tot moderns. Aquí la densitat no deixata, sinó que compacta. Actua més per

condensació que per sublimació, i més per destil·lació que per decantació. ¿Inespírituals vol dir matèrics? ¿O és una rebequeria antimaragalliana, amb tota la cua que això comporta? Una mica de tot.

Ensopegar amb la realitat

Rosanes-Creus ha ensopegat amb la realitat, i ha emprès amb coratge un camí, potser més aviat caldria parlar d'un destí, que el lliga indissolublement a la paraula, a la creació verbal. La poesia esdevé així un clam, un "crit escrit", que diria Vinyoli, una declaració d'intencions, un espai d'alliberament,

CANTS INESPIRITUALS. OBRA PÒSTUMA
PEP ROSANES-CREUS
EMBOSCALL
438 PÀG./18 €

dins de la presó de l'individu. La vida quotidiana només pot viure's de manera digna sota el prisma de l'art, i l'art, aquí, és el poema. Poesia de testimoni, però també poesia de la consignació constant, bastida dament de complexos tapissos vitals que tot sovint impliquen molts elements, no sempre destriables. Insistència en la cerca de la formulació expressiva justa del desesper, donant-hi voltes amb la pura consignació d'anècdotes, enriquides per metàfores, imatges o apotegmes, en un circuit ric de coses i situacions, en un formigueig verbal que tot sovint es clava en el lector com fiblades, amb punteria precisa, amb implacable ironia. Com diu Cesare Pavese, "la literatura és una defensa contra les ofenses de la vida". ♦♦